

” Lopulta putkahti maailmaan perheemme lapsikatraan kauan odotettu jatko – poika, jolla kerrottiin olevan Downin syndrooma. Moiseesta syndroomasta emme olleet koskaan kuulleetkaan saati sitten sellaista nähneet”, muistelivat sosiaalineuvos **Tapio Suni** ja hänen vaimonsa **Kaija Suni**.

Elettiin vuotta 1962. Ajan hengen mukaan arkaluontoinen asia kerrottiin sairaalassa ensin isälle, joka kantoi salaisuutta yksinään muutaman päivän. Vasta kotiinlähden lähestyessä lapsen vammaisuudesta puutettiin äidille.

”Synnytysosaston lääkärit suosittelevat vastasyntyneen siirtoa suoraan Kuusaan keskuslaitokseen, mutta eihän sitä nyt kovan yrittämisen tulosta muualle viedä kuin kotiin”, naurahti Tapio Suni.

Kääröä kotiin kantaessaan Sunit eivät arvanneet, että tästä alkaisi heidän liki viiden vuosikymmenen työnsä kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä hyväksi. Tämä aika on ollut koko perheen näkyvää, avointa esillä- ja yhdessäoloa sekä toisille vanhemmille avun ja tuen antamista.

”Niin sitä on sitten tämän syndrooman eli **Jukan** kanssa yhdessä eletty kutakuinkin 46 vuotta. Tuntuu siltä, että ilman häntä elämässä olisi jäänyt paljon sellaista kokematta, mikä tänään tuntuu ihmisenä olemisen kannalta tärkeältä.

KUN KESKUSLAITOKSIA VASTA RAKENNETTIIN

Uuden elämänvaiheen alkaessa maailma oli Sunien mukaan kokolailla toinen kuin tänään: Kehitysvammaista lasta ei otettu päiväkotiiin, eikä hän kelvannut kouluunkaan. Oppivelvollisuudesta vapauttamista perusteltiin sillä, etteivät lapset joutuisi ikätovereidensa kiusaamiksi.

”Tuohon aikaan keskuslaitoksia vasta rakennettiin eikä kunnallisia palveluita ollut lainkaan. Lapsuudenkoti ja laitos olivat

Tapio ja Kaija Sunin arvokas elämäntyö

PALVELUITA JA PAREMPAA ELÄMÄÄ

Kiitokseksi sosiaalineuvos Tapio Sunin ja hänen vaimonsa Kaija Sunin arvokkaasta elämäntyöstä järjestettiin 18.9.2008 Tampereella juhlaseminaari, joka huipentui pariskunnan noustessa parrasvaloihin. Tapion ja Kaijan muistot siivittivät matkaa halki kehitysvammahuollon viime vuosikymmenten. Heidän kertomaan elettiin koskettavia ja herkkiä hetkiä.

Teksti Elina Leinonen Valokuvat Elina Leinonen ja Sunien perhealbumi

kauan kehitysvammaisten ihmisten asumisen ainoita vaihtoehtoja”, Tapio Suni muisteli.

”Kehitysvammaisen lapsen hoito oli konaan omaisten varassa, ja äidin osana oli jäädä kotiin. Sanaa tilapäishoito ei tuolloin edes tunnettu”, huokaisi Kaija Suni, jonka usean vuosikymmenen hoitotyörupeama kotona jatkuu yhä.

”Yhteiskunta ei ollut oikeudenmukainen kehitysvammaisille ihmisille eikä heidän perheilleen. Halu vaikuttaa päätöksentekoon houkutteli meidät järjestötyöhön”, totesi Tapio Suni.

Kehitysvammaisen lapsensa syntymästä lähtien Sunit hakivat yhteyttä toisiinsa vanhempiin ja olivat mukana perustamassa kotipaikkakunnalleen Imatralla omaa tukiyhdistystä. 1960-luvulla monet akateemisesti koulutetut, yhteiskunnallisesti merkittävässä asemassa olevat vammaisten lasten vanhemmat katsoivat, että he kykenevät selviytymään yksinkin. Tapio Suni halusi antaa koulutuksensa ja kokemuksensa yhteiseksi hyväksi.

”Mielestämme kehitysvammahuoltomme merkittävin myönteinen muutos oli aikanaan Kehitysvammaisten Tukiliiton perustaminen ja sen kasvu alan merkittäväksi vaikuttajaksi. Kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä näkemykset nousivat esiin ja alkoivat vähitellen vaikuttaa asiantuntijoiden, päättäjien ja koko yhteiskunnan asenteisiin”, Sunit totesivat.

Luottamustoimet veivät Tapio Sunin Imatralla valtakunnalliseen vapaaehtoistyöhön: aluksi vaikuttamistyöhön Kehitysvammaisten Tukiliittoon, sittemmin palvelukotien ja tilapäishoitopalveluiden rakentajaksi Kehitysvammaisten Palvelusäätiöön.

Kaija Sunin työsarkana oli luotsata omalla kotipaikkakunnalla ainutlaatuista äitikerhoa, joka on koonnut lähes viikoittain yhteen hyvin eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa eläviä äitejä. Kaija Suni on myös jakanut omaa ymmärtämystään ja elämäntilanteensa lukuisille kehitysvammaisen lapsen saaneille nuorille vanhemmille heidän tukihenkilönään.

TOTEUTUNEITA HAAVEITA JA TULEVIA HAASTEITA

Unelma kehitysvammaisten ihmisten hyvästä elämästä oli yhteinen – kehitysvammaisten nuorten itsenäistyminen, omille siivilleen nouseminen ja aidot ihmissuhteet – ennen muuta yhteiskunta, jossa erilaiset ihmiset saisivat tuntea itsensä hyväksytyiksi.

Jäädessään viime vuodenvaihteessa viettämään ansaitsemiaan eläkepäiviä myös vapaaehtoistyöstä Tapio ja Kaija Suni saattoivat tyytyväisinä todeta, että monta haavetta oli tehty todeksi. Viiden vuosikymmenen vaikuttamistyön tulokset näkyvät.

”Kehitysvammaiset ovat tulleet katukuvaan, ja he ovat näkyvä osa yhteiskuntaa. Heillä on mahdollisuus koulunkäyntiin, opiskeluun, työhön ja itsenäistymiseen”, Tapio Suni pohti.

”Äidit voivat aiempaa paremmin osallistua työelämään, jopa harrastuksiinsa. Omaishoidon tuki ja omaishoitajan vapaat antavat arvoa äitien kotona tekemälle työlle. Tilapäishoito auttaa jaksamaan ja antamaan aikaa muulle perheelle”, Kaija Suni iloitsi.

Erityistä huolta Sunit kuitenkin tuntevat edelleen 12 000:sta lapsuudenkodissaan asuvasta kehitysvammaisesta perheenjäsenestä ja heistä hoitovastuun kantavista omaisista ja läheisistä. Sunien mielestä lähivuosien suurimpia haasteita ovatkin asumispalvelujen huomattava lisääminen ja uusien asumismallien luominen. He pitävät hyvin tärkeänä itsenäistymisen tukemista ja yksinäisyyden torjumista.

Jäähyväisseminaarissa puhuivat sosiaali- ja terveysneuvos **Elli Aaltonen**, Raha-automaattiyhdistyksen toimitusjohtaja **Sinikka Mönkäre** ja Kehitysvammaisten Tukiliiton puheenjohtaja **Markku Niemelä**. Juhlapuhujien sekä lukemattomien seminaariin saapuneiden ystävien ja yhteistyökumppaneiden sanoista huokui syvä kunnioitus Tapio ja Kaija Sunin elämäntyötä kohtaan.

Kauneimman kiitoksensa sai Tapio ja Kaija Sunin elämässä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa korostunut toisesta ihmisestä välittämisen henki. ✕



Parrasvaloissa Kaija ja Tapio Suni. Muistikuvat vuosien varrelta kirvoittivat vuoroin naurun, vuoroin liikituksen kyyneleitä.

Sosiaalineuvos Tapio Sunin elämäntyö

1962

Jukka-pojan syntymä

1968

Imatran tukiyhdistyksen perustajajäsen

1983–1985

Kehitysvammaisten Tukiliiton liittohallituksen jäsen

1986–1993

Kehitysvammaisten Tukiliiton puheenjohtaja

1987–1988

Sosiaali- ja terveysministeriön Kehitysvammaisen kuntalaisena-toimikunnan jäsen

1992–2007

Kehitysvammaisten Palvelusäätiön puheenjohtaja

1995–2005

Asumispalvelusäätiö ASPA:n hallituksen jäsen

1996–

Humanitäärinen toiminta kehitysvammaisten ihmisten hyväksi Venäjällä

1999

Sosiaalineuvoksen arvonimi

2004

Kehitysvammaisten Tukiliiton kunniapuheenjohtaja

2007

Kansalaistoiminnan palkinto

2008

Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kunniapuheenjohtaja